

Доклад за данъчните разходи

2020 г.

Дирекция „Данъчна политика“

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	3
I. ДОКЛАД ЗА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ - СЪЩНОСТ	3
II. ЗАЩО Е НЕОБХОДИМО ИЗГОТВЯНЕТО НА ДОКЛАД ЗА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ В БЪЛГАРИЯ	5
III. ПРОЦЕС НА ИЗГОТВЯНЕ НА ДОКЛАД ЗА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ	6
IV. ДЕФИНИЦИЯ ЗА ДАНЪЧЕН РАЗХОД	6
V. ДАНЪЧЕН СТАНДАРТ - СЪЩНОСТ	7
VI. ДЕФИНИРАНЕ НА ДАНЪЧЕН СТАНДАРТ В БЪЛГАРИЯ	8
6.1. Данъчен стандарт за данъци върху печалбата и доходите	9
6.2. Данъчен стандарт за данъци върху потреблението – данък върху добавената стойност и акцизи	9
VII. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ	10
VIII. ОЦЕНКА НА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ	11
8.1. Общ размер на данъчните разходи	11
8.2. Оценка на данъчните разходи по видове данъци.....	13
8.3. Оценка на данъчните разходи по видове данъчни мерки	14
1. Данъчни мерки по данъка върху добавената стойност	14
2. Данъчни мерки по акцизите	15
3. Данъчни мерки по корпоративните данъци	16
4. Данъчни мерки по данъците върху доходите на физическите лица	18
8.4. Оценка на данъчните разходи по цели	19
8.5. Оценка на данъчните разходи по икономически отрасли и сектори	20
8.6. Оценка на данъчните разходи по получатели	21
8.7. Оценка на данъчните мерки с временен характер за справяне с последиците от разпространението на COVID-19 през 2020 г.	22
IX. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ПРОЦЕСА ПО ИЗГОТВЯНЕ НА ДОКЛАД ЗА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ	25
ИЗВОДИ И ЗАКЛЮЧЕНИЕ	25

ВЪВЕДЕНИЕ

Данъчната политика е един от компонентите на фискалната политика на държавата и е важен инструмент за регулиране на макроикономическите пропорции. Политиката в областта на данъците, освен като ключов елемент на фискалната политика, следва да се разглежда и като важен способ за насърчаване на преките чуждестранни инвестиции, икономическия растеж и заетостта.

Основната цел на данъчната политика е да формира обхвата на данъчното облагане по такъв начин, че да гарантира висока ефективност и прозрачност на данъчната система. От гледна точка на фискалната политика, ефективността на данъчната система се свежда до осигуряване на фискалните нужди на държавата, като същевременно се запази възможно най-високият икономически растеж и се осигури достатъчна справедливост при данъчното облагане на лицата.

Балансът между фискалните, икономическите и социалните цели на данъчната политика се постига чрез диференциране на обекта на данъчно облагане (потребление, приходи или имущество) и конструирането на самите данъци, включително данъчна основа, данъчни ставки и преференции. Прилагането на различни решения дава възможност за по-голяма гъвкавост на обхвата на данъчното облагане и стимулиране на поведението на данъкоплатците в съответствие с очакванията на държавата. В тази връзка следва да се отчита от една страна, че преференциите са насочени към специфични групи данъкоплатци, а от друга страна, че те лишават държавата от част от потенциалните данъчни приходи или, с други думи, държавата се отказва от част от данъчните приходи, за да постигне определена икономическа или социална цел.

Българската данъчна система предвижда данъчни преференции, целта на които е да стимулират поведението на данъкоплатците в подкрепа на развитието на определени региони, избрани икономически отрасли и специфични видове дейност, или са насочени към постигането на определена социална цел.

Политиката на България в областта на данъците се характеризира с предвидимост, като същевременно насърчава развитието на бизнеса, чрез запазване на ниските данъчни ставки за преките данъци (корпоративни данъци и данъци върху доходите на физическите лица), широка данъчна основа и малко на брой данъчни преференции. Анализът на данъчните системи на други държави-членки на ЕС показва, че в държавите с по-високи ставки за преките данъци са налице значителен брой данъчни преференции и облекчения. Данъчните преференции, от правна гледна точка могат да приемат различни форми – ниски данъчни ставки за данък върху печалбата и данък върху дивидентите, намалени данъчни ставки, освобождаване от облагане на определени категории доходи и печалби, данъчни ваканции, инвестиционни данъчни кредити, ускорена данъчна амортизация, пренасяне на данъчни загуби и други. Общата характеристика на различните форми на данъчни преференции е намаляване на данъчното задължение и следователно, намаляване на потенциалните данъчни приходи в бюджета.

Загубите от данъчни приходи, възникващи в резултат на предоставени данъчни преференции, се възприемат като данъчни разходи. Данъчните разходи в действителност са

заместител на бюджетните разходи, а при определени условия могат да бъдат алтернатива за директни трансфери от държавния или общинския бюджет.

За разлика от бюджетните разходи, данъчните разходи много често остават извън обхвата на задълбочен анализ и на пряко наблюдение и контрол. Една от основните причини е, че бюджетните разходи обикновено са представени в един единствен нормативен документ, докато данъчните разходи са разпръснати в различни данъчни закони, под различни форми и поради това са трудни за идентифициране, анализ и оценка. Подобна ситуация нарушава прозрачността на финансовото управление на държавата и създава риск от неправилно разпределение на публичните средства. Ето защо, оценяването на данъчните разходи е от ключово значение за оформяне на фискалната политика на страната.

Оценяването на данъчните разходи от една страна създава възможност за правилно разпределение и преразпределение на публичните средства, а от друга страна, представлява отправна точка за преценка на ефективността на отделните данъчни разходи и на данъчната система като цяло.

I. ДОКЛАД ЗА ДАΝЪЧНИТЕ РАЗХОДИ - СЪЩНОСТ

Изготвянето на доклади за данъчните разходи има дългогодишна традиция в повечето държави-членки на Европейския съюз и на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

Годишните доклади за данъчните разходи се изготвят и публикуват с цел осигуряване на прозрачност на разпоредбите, регламентиращи данъчните преференции.

В редица държави-членки на Европейския съюз изготвянето на доклади за данъчните разходи е регламентирано със закон, като тези доклади са пряко свързани с държавния бюджет и представляват част от бюджетния процес.

Докладите за данъчните разходи обикновено се изготвят ежегодно, но има и изключения, като в някои държави доклада се изготвя на две или три години.

Министерството на финансите на Република България изготвя доклад за данъчните разходи за пръв път през 2008 година. Първият доклад за данъчните разходи обхваща тригодишен период (2007-2009 г.), а вторият - двегодишен (2010-2011 г.). С доклада за данъчните разходи за 2012 г. се въвежда практиката за изготвяне на ежегодни доклади за данъчните разходи.

Настоящият документ съдържа оценка на различните видове данъчни преференции и облекчения за 2020 г., описание на методологията на анализа и използваната за оценката информация, и предоставя информация за всеки данъчен разход. Данъчните разходи са

включени в доклада по видове данъчни мерки (преференции)¹, свързани с данък върху добавената стойност, акцизи, корпоративни подоходни данъци и данъци върху доходите на физическите лица.

II. ЗАЩО Е НЕОБХОДИМО ИЗГОТВЯНЕТО НА ДОКЛАД ЗА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ В БЪЛГАРИЯ

В националното законодателство съществува задължение за изготвяне на доклад за данъчните разходи съгласно разпоредбите на чл. 16, ал. 4 от Закона за публичните финанси.

С изготвения доклад се цели, от една страна, увеличаване на прозрачността на публичните финанси, а от друга страна, информираност на обществото относно системата от данъчни преференции и тяхната стойност. В този смисъл, докладът следва да се разглежда като ключов компонент от отчета на правителството и да даде принос в обществения диалог за данъчната политика на страната.

Данъчните разходи, представени в настоящия доклад, са оценени на базата на обобщени отчетни данни, съдържащи се в данъчните и митническите декларации, предоставени от Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“, както и на база данни от Министерство на земеделието, храните и горите и на статистическа информация от Българската народна банка и Националния статистически институт.

Относно източниците на данни, следва да се обърне внимание на въведеното от 01.01.2020 г. подаване на информация от работодателите със справката по чл.73, ал.6 от ЗДДФЛ за доходите от трудови правоотношения за 2019 г., включваща данни за ползваните при работодател данъчни облекчения за тези доходи. Промяната е част от концепцията за въвеждане на принципа на предварително попълнената декларация и за премахване на хартиения носител на служебните бележки по ЗДДФЛ за придобития през годината облагаем доход и удържания данък на физическите лица. Предвид наличието на тази информация, в доклада и през тази година е включена стойността на данъчните разходи от ползвани данъчни преференции чрез работодателите, текущо през годината или при годишното преизчисляване на данъка от работодателя по основно трудово правоотношение. По този начин е осигурена съпоставимост на данните за 2019 г. и 2020 г. относно размера на относимите данъчни разходи по ЗДДФЛ.

Докладът ще продължи да се актуализира всяка година, предоставяйки удобна, лесно достъпна отправна точка за информация за данъчните разходи в България.

¹ Забележка: Съдържащите се в този документ описания на данъчните мерки имат за цел само да ги представят общо. Тези описания не заместват съответното законодателство или подзаконовите актове и не трябва да се използват от данъкоплатците при уреждането на техните данъчни въпроси. За тези цели данъкоплатците могат да се свържат с Националната агенция за приходите или да посетят уебсайта на агенцията за допълнителна информация относно администрирането на данъчната система в България.

III. ПРОЦЕС НА ИЗГОТВЯНЕ НА ДОКЛАД ЗА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ

Процесът на изготвяне на настоящия доклад за данъчните разходи включва следните основни етапи:

- Изготвяне на списък с действащите данъчни преференции в Закона за данък върху добавената стойност, Закона за акцизите и данъчните складове, Закона за корпоративното подоходно облагане и Закона за данъците върху доходите на физическите лица за 2020 година;
- Дефиниране на понятието данъчен разход;
- Дефиниране на понятието данъчен стандарт по видове данъци;
- Идентифициране кои от данъчните преференции са данъчни разходи и кои от тях са част от данъчния стандарт;
- Изготвяне на списък с данъчните разходи за 2020 година;
- Избор на методи за оценка на данъчните разходи;
- Анализ на наличната информация и източници на информация за оценка на данъчните разходи;
- Изготвяне на оценка на данъчните разходи;
- Идентифициране на възможности за усъвършенстване на процеса на изготвяне на доклад за данъчните разходи.

IV. ДЕФИНИЦИЯ ЗА ДАНЪЧЕН РАЗХОД

Данъчните преференции от правна гледна точка могат да приемат различни форми – ниски данъчни ставки за данък върху печалбата и данък върху дивидентите, намалени данъчни ставки, данъчни ваканции, инвестиционни данъчни кредити, ускорена данъчна амортизация, пренасяне на данъчни загуби и други.

Под данъчна преференция се разбира специфична мярка на данъчното законодателство, в резултат на която се намалява данъчната основа или сумата на дължимия данък. Тези мерки се използват за постигане на цели на политиката, които се отклоняват от основната функция на данъчната система, за сметка на по-ниските данъчни приходи.

Въпреки че съществува много тясна връзка между данъчните преференции и данъчните разходи, определението за данъчна преференция не е достатъчно изчерпателно за целите на идентифицирането на данъчните разходи.

Идентифицирането на данъчните разходи е сложен процес, но е необходимо условие за определяне на тяхната стойност. Следва да се отбележи, че не всички данъчни решения, които са мерки за данъчни преференции са истински данъчни разходи. Някои от данъчните мерки са въведени с цел рационализиране на данъчната система, 6

намаляване на разходите за администриране на данъците или са резултат от международни задължения или задължения във връзка с членство в Европейския съюз.

Анализът на докладите за данъчни разходи на други държави, както и проучването на редица публикации на международни организации, водят до извода, че не съществува единно и общоприето определение за данъчен разход. Това се дължи, от една страна, на съществените различия в данъчните системи на отделните държави, а от друга страна, на използвания от тях подход към функцията на данъчните разходи.

Една голяма част от държавите, изготвящи периодични доклади за данъчните разходи, са възприели дефиницията за данъчен разход на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие. Според ОИСР „Данъчният разход е трансфер на публични ресурси, който се постига чрез намаляване на данъчните задължения по отношение на данъчния стандарт (стандартната данъчна система) вместо чрез директен разход“.

За целите на изготвяне на първия доклад за данъчните разходи в България също беше възприета дефиницията за данъчен разход на ОИСР като в доклада беше препоръчано да се приеме национална дефиниция за данъчен разход за целите на анализа и оценката на данъчните разходи в България.

Препоръката е отразена в Закона за публичните финанси в сила от 1 януари 2014 г., чрез въвеждане на определение на понятието „данъчен разход“.

Определение за данъчен разход

По смисъла на § 1, т. 9 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси **„Данъчен разход“ е индиректен разход, направен чрез данъчната система по силата на законова разпоредба, приложението на която от определена категория данъчно задължени лица води до намаляване или отсрочване на бюджетни приходи в сравнение с прилагането на данъчния стандарт за съответния вид данък за постигане на определена икономическа или социална цел.**

V. ДАНЪЧЕН СТАНДАРТ - СЪЩНОСТ

Отчитането на данъчните разходи се счита за най-добрата международна практика по отношение на правителствената бюджетна и фискална прозрачност и все повече страни възприемат тази практика. Обхватът на отчитането на данъчните разходи варира в различните страни. Това е така, тъй като по дефиниция, „данъчният разход“ зависи от начина, по който е определена системата за данъчен стандарт. Световната практика показва, че не съществува един общоприет модел за данъчен стандарт поради различието в данъчните системи на отделните държави. Всяка страна сама определя данъчния си стандарт за целите на собственото си изследване и анализ. Някои държави предоставят информация само за тясно определени категории данъчни мерки. Много държави обаче, са възприели практиката за докладване на информация за по-голям брой данъчни мерки, които считат за отклонения от данъчната си система.

Следователно, дефинирането на данъчен стандарт е от съществено значение за определянето дали една данъчна разпоредба представлява данъчен разход или е присъща характеристика на данъчната система.

При дефиниране на данъчния стандарт се описват характеристиките на системата за данъка, които се считат за част от стандарта за данъчно облагане с цел идентифициране на данъчните разходи. Елементите на стандарта за данъчно облагане включват субекта и обекта на облагане, данъчния период, данъчната основа, ставката за облагане с данък и други характеристики. Тази практика допринася за прозрачността на данните и в настоящия доклад, като предоставя обективна основа за избор на това кои данъчни мерки да се включат в него.

VI. ДЕФИНИРАНЕ НА ДАНЪЧЕН СТАНДАРТ В БЪЛГАРИЯ

В процеса на дефиниране на данъчния стандарт (стандартната данъчна система) всяка данъчна разпоредба следва да бъде много добре анализирана, за да се установи дали това е присъщ признак за даден данък или това е преференция за определена група данъкоплатци, дейности, икономически сектори и т.н.

Дефинирането на данъчния стандарт изисква да се посочат най-важните принципи на данъчното облагане, както и тези елементи на данъчната система, които в законовия смисъл може да са мярка за данъчни преференции, но на практика са част от данъчния стандарт и не следва да се считат за данъчен разход. Общите принципи за данъчната система са принципът на универсалност, всеобхватност и справедливост на данъчното облагане. Други елементи, които следва да бъдат признати като данъчен стандарт, това са стандартните данъчни ставки (ставката за данък върху добавената стойност, за корпоративен данък и данък върху доходите на физическите лица и др.), данъчната амортизационна система, възможността за намаляване на годишната данъчна основа (напр. със задължителните осигурителни вноски), както и принципите, заложи в правото на ЕС, които са задължителни за всички държави-членки.

Не е възможно да се определи един данъчен стандарт за всички данъци. Характерните елементи и особености на отделните данъци налагат необходимост от дефиниране на данъчен стандарт за всеки вид данък. Специфичен е и въпросът по отношение на данъка върху добавената стойност и акцизите, които са хармонизирани на ниво ЕС и структурата им е резултат от Общностното право, и за които отправната точка при определяне на данъчния стандарт следва да са именно разпоредбите на европейското законодателство. За целите на настоящия доклад, във връзка с идентифицирането на данъчните разходи и тяхната оценка, са дефинирани основните принципни положения, които се следват за определянето на данъчен стандарт по отношение на две категории данъци - данъци върху печалбата и доходите, и данъци върху потреблението.

6.1. Данъчен стандарт за данъци върху печалбата и доходите

Данъчният стандарт за данъците върху печалбата и доходите следва следните основни принципи:

- Универсалност на данъчното облагане - печалбата и доходите на юридическите и физическите лица са обект на облагане, независимо от осъществяваната икономическа дейност или региона, в който се осъществява;
- Пълнота на данъчното облагане – всяка печалба/доход е обект на облагане, независимо от източника им, категорията на платеца или предназначението на печалбата/дохода;
- Индивидуално данъчно облагане – облагане на отделно юридическо или физическо лице, което получава прихода или дохода;
- Годишно определяне на размера на данъците;
- Стандартни данъчни ставки за данъци върху печалбата или доходите;
- Данъчна амортизационна система с годишни данъчни амортизационни норми в съответствие с чл. 55, ал. 2 от ЗКПО.

Данъчните разпоредби, които отговарят на посочените по-горе принципи, следва да се разглеждат като данъчен стандарт и отправна точка за идентифициране на данъчните разходи. Данъчният стандарт ще включва и всички разпоредби, свързани с избягване на двойното данъчно облагане, т. е. освобождаване от облагане или прилагането на методите за освобождаване от облагане, регламентирани в двустранните спогодби за избягване на двойно данъчно облагане, по които страна е Република България.

6.2. Данъчен стандарт за данъци върху потреблението – данък върху добавената стойност и акцизи

По отношение на ДДС и акцизите, данъчният стандарт ще следва принципите, задължителни за всички държави-членки на ЕС и заложи в законодателството на Съюза.

Данъчната основа за тези данъци е потреблението и обхваща стоките и услугите, потребявани в България. В тази връзка стандартът предвижда, че съответният данък се прилага по място на потребление и предвид това се прилага за стоки и услуги, внесени в България, но не и за стоките и услугите, изнесени от страната.

Предвид обстоятелството, че за ДДС се прилага многофазна система, данъчният стандарт предвижда данъкът да се прилага за продажбата на стоки и услуги на всички етапи от производството и продажбата, като на всеки етап регистрираните по ЗДДС лица могат да упражнят право на приспадане на данъчен кредит. Фактът, че някои субекти, като органите на държавна или местна власт и организации с нестопанска цел, нямат право на приспадане на данъчен кредит за платения от тях данък за стоки и услуги, използвани за доставки, които не подлежат на облагане с ДДС, също се третира като част от данъчния стандарт.

Задължителните освобождавания от облагане съгласно европейското законодателство са данъчен стандарт. Всички възможни опции за освобождаване от облагане, които не са задължителни за държавите-членки и са въпрос на национално

решение, следва да се считат за отклонение от данъчния стандарт, т. е. за данъчен разход.

Същото се отнася и за данъчните ставки. Данъчният стандарт включва стандартната (основна) ставка. Стандартната ставка за ДДС е установена в чл.66, ал.1 от ЗДДС и през 2020 г. е 20 на сто. Стандартните ставки за акцизите зависят от вида на акцизната стока и са регламентирани в Глава трета, раздел IV на ЗАДС. Намалените данъчни ставки – за данък върху добавената стойност и акцизите, следва да се третират като данъчен разход.

Разпоредба, която ограничава обхвата на данъчното облагане поради административни или контролни причини, например, освобождаване от облагане с акциз на алкохолните напитки, произведени от физически лица за собствено потребление и, които не са предназначени за продажба, следва да се счита за данъчен стандарт, а не за данъчен разход.

Няма конкретен стандарт по отношение на данъчния период. Срокът за деклариране и внасяне на ДДС за сделки в страната е месечен, но данъкът при внос на стоки обикновено се внася в срока, предвиден за внасяне на вносните мита. Месечен е и данъчният период за акциз по акцизна декларация.

VII. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ

Необходимо условие за правилното разпределение на публичните средства е предварително да бъде определен точният им размер. За разлика от директните трансфери (бюджетните разходи) стойността на данъчните преференции не е известна предварително. Възможностите за определяне на точната им стойност впоследствие (след края на финансовата година) също са ограничени, особено в случаите, когато няма изискване за подробно докладване на данъчните разходи в данъчните декларации.

Ето защо, определянето на стойността на данъчните разходи изисква оценки, извършени чрез прилагане на конкретна методология.

Най-често използваният метод за оценка на стойността на данъчните разходи е методът на преотстъпените приходи, който се свежда до оценка на суми, които не са платени в бюджета в резултат на съществуването на даден данъчен разход.

Други приложими методи са методът на получаване на приходи и методът на равностойността на разходите.

Методът на получаване на приходи се основава на оценка на сумите, които биха били платени в бюджета, ако определени данъчни разходи се елиминираха от данъчната система, но като се вземе предвид промяната в поведението на данъкоплатците, което е в резултат от елиминиране на разходите.

Методът на равностойността на разходите се състои в оценка на стойността на паричните разходи, които биха били необходими за финансиране на определена цел извън данъчната система (например, разходи за увеличаване на социалните помощи или субсидии за закупуване на нови технологии).

За целите на настоящия доклад е използван методът на преотстъпените приходи.

VIII. ОЦЕНКА НА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ

Данъчните разходи са оценени за 2020 година.

Данъчните разходи, представени в настоящия доклад, са оценени на базата на отчетни данни, съдържащи се в данъчните и митническите декларации, както и на база данни от Министерство на земеделието, храните и горите и на статистическа информация от Българската народна банка и Националния статистически институт.

Изготвена е цялостна оценка на данъчните разходи, която включва:

- общ размер на данъчните разходи;
- оценка на данъчните разходи по видове данъци;
- оценка на данъчните разходи по видове данъчни мерки;
- оценка на данъчните разходи по цели;
- оценка на данъчните разходи по икономически отрасли и сектори;
- оценка на данъчните разходи по получатели.

Това издание на доклада за пръв път идентифицира данъчни разходи с временен характер предвид въведените през 2020 г. мерки за справяне с последиците от кризата с Ковид-19. Това са мерки, за които в закон е определен крайният срок на прилагане. За целите на оценката и анализа на данъчните разходи за 2020 г. временните мерки са само в областта на данъка върху добавената стойност. Оценката на тези данъчни разходи е изготвена и представена отделно, с оглед осигуряване на съпоставимост на данните при сравнителния анализ на годишна база.

8.1. Общ размер на данъчните разходи

Година	Общ размер на данъчните разходи (в лева)	% от БВП	% от данъчните приходи
2020 ²	706 526 157	0,60 %	1,97 %

² В анализите и графиките за 2020 г. участват само данъчните разходи по мерките с постоянен характер, с оглед осигуряване на съпоставимост при анализа. Данъчните разходи по временни мерки са оценени и представени отделно.

2020 година

При данъчните разходи за 2020 г. се наблюдава запазване на броя на постоянните мерки, а в абсолютна стойност е налице слабо намаление от 0,1 % (1,0 млн. лева) спрямо предходната година.

Анализът показва, че оценената загуба на приходи в резултат на данъчните разходи представлява по-малко от 1 % от БВП (0,60 % от БВП за 2020 г.) и запазва дела си на нивото от предходните две години.

Намаляването на броя и размера на данъчните разходи често се разглежда като подобрение в данъчната система, тъй като се опростява данъчното законодателство и се разширява данъчната основа. Последното е от решаващо значение за развиващите се икономики, тъй като използването на националните приходи е ключов фактор за икономическото развитие.³

В държави, включително и в България, с широка данъчна основа и ниски данъчни ставки за данъците върху печалбата и доходите, данъчните разходи са малко на брой – до 40. Съответно, в страни с тясна данъчна основа или с високи данъчни ставки броят на данъчните разходи е няколко пъти по-висок.

³ Neubig, Tom and Agustin Redonda (2017). "Shedding Light on Hidden Government Spending: Tax Expenditures", IMF Public Financial Management Blog, International Monetary Fund, <https://blog-pfm.imf.org/pfmblog/2017/12/shedding-light-on-hidden-government-spending-tax-expenditures.html> .12

8.2. Оценка на данъчните разходи по видове данъци

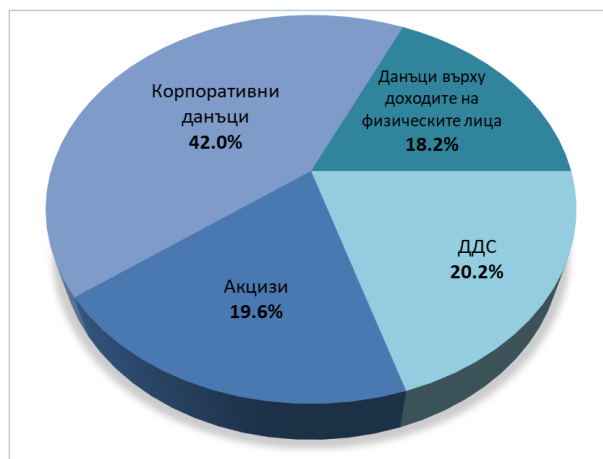
Данъчните разходи за 2020 г. са оценени по видове данъци – данък върху добавената стойност, акцизи, корпоративни данъци и данъци върху доходите на физическите лица.

За 2020 г. са идентифицирани общо 40 броя данъчни разходи. Въз основа на наличната информация е определена стойността на 30 броя данъчни разходи (75 % от всички идентифицирани разходи). Неоценените данъчни разходи представляват 25 % от всички разходи.

Вид данък	Брой данъчни разходи	Оценени данъчни разходи	Оценка – сума (в лева)	% от данъчните приходи
ДДС	2	1	142 774 924	0,40 %
Акцизи	7	7	138 544 266	0,39 %
Корпоративни данъци	19	10	296 957 673	0,83 %
Данъци върху доходите на физическите лица	12	12	128 249 295	0,36 %
Общо	40	30	706 526 157	1,97 %

Най-голям относителен дял в оценените данъчни разходи по постоянните мерки на данъчната политика заемат данъчните разходи по корпоративните данъци (42,0 %), следвани съответно от данъчните разходи по ДДС (20,2 %), разходите по акцизите (19,6 %) и по данъците върху доходите на физическите лица (18,2 %).

Структура на данъчните разходи за 2020 г.
- по вид данък

Анализът на източниците на информация за изготвяне на оценка на данъчните разходи с цел намаляване на дела на неоценените данъчни разходи показва, че едва една четвърт от определените като данъчни разходи мерки не могат да бъдат оценени.

Липсата на оценка се дължи на факта, че в данъчните декларации не се съдържат необходимите данни или се съдържа обобщена информация, която не може да се използва, за да бъде надеждно оценен съответният вид данъчен разход. Когато не е идентифициран и друг източник на информация, данъчният разход не може да бъде надеждно оценен.

В тази връзка, поради факта, че не е налична детайлна и изчерпателна информация, която да отразява точното влияние на някои от данъчните разходи върху държавния бюджет, в ежегодните доклади количествената оценка на ефектите от тях не може да бъде представена. Това обстоятелство е отразено в полето „сума“ на реда за съответния разход с текст „Данъчният разход не е оценен“.

Например, в годишната данъчна декларация по чл. 92 от Закона за корпоративното подоходно облагане се съдържа обобщена информация за данъчно признатите разходи за амортизация за всички данъчни амортизируеми материални и нематериални активи. Информацията в декларацията не е достатъчно детайлизирана, поради което не е възможно изготвянето на оценка на данъчните разходи по данъчни мерки „Ускорена данъчна амортизация до 50 % за машини и съоръжения“ и „Ускорена данъчна амортизация (100 % годишно) за актив, формиран в резултат на развойна дейност“.

От една страна, административните процедури, включително и процеса, свързан с попълването и подаването на данъчните декларации, са опростени в значителна степен с цел намаляване на административната тежест и разходите на данъчно задължените лица. От друга страна, липсата на определена информация, свързана с данъчните преференции по корпоративните данъци и данъците върху доходите на физическите лица, е пречка за определяне на действителния размер на някои данъчни разходи.

8.3. Оценка на данъчните разходи по видове данъчни мерки

Данъчните разходи са оценени по видове данъчни мерки по следните видове данъци - данък върху добавената стойност, акцизи, корпоративни данъци и данъци върху доходите на физическите лица.

1. Данъчни мерки по данъка върху добавената стойност

1.1. Данъчни разходи по ДДС (от мерки с постоянен характер)

Вид данъчна мярка	Година на въвеждане	% от данъчните приходи от ДДС	Сума (в лева)
Специален ред за начисляване на ДДС при внос и 30-дневен срок за възстановяване на ДДС	2007	X	Данъчният разход не е оценен
Намалена данъчна ставка (9 %) за настаняване, предоставяно в хотели и други подобни заведения	2007 ⁴	1,30 %	142 774 924
Общо		1,3 %	142 774 924

⁴ Данъчната мярка е въведена от 2007 г. с намалена ставка от 7 % и от м. април 2011 г. е променена на 9 %.

С най-голям относителен дял в данъчните разходи по данъка върху добавената стойност е данъчният разход по данъчна мярка „Намалена данъчна ставка (9 %) за настаняване в хотели и други подобни заведения“. Спрямо предходната година по тази мярка се отчита спад от 16,8 млн. лева (10,5 %) за 2020 година. Факторът, влияещ върху намалението в размера на данъчния разход за разглеждания период, по отношение на дейности, свързани с настаняване в страната, е епидемиологичната обстановка и въведените ограничителни мерки за преодоляване на пандемията в страната.

2. Данъчни мерки по акцизите

Вид данъчна мярка	Година на въвеждане	% от дан. приходи от акцизи	Сума (в лева)
Възстановяване на платен акциз върху алкохол и алкохолни напитки при употребата им за медицински цели	2006	-	0 ⁵
Нулева акцизна ставка върху електрическата енергия за битови нужди	2007	0,42 %	22 787 841
Намалена акцизна ставка за природен газ, използван като моторно гориво и нулева акцизна ставка за природен газ, използван от потребители за битови нужди.	2006 ⁶	0,47 %	25 472 142
Намалена акцизна ставка за етилов алкохол (ракия), произведен в специализиран малък обект за дестилиране в размер на 550 лв. за 1 хектолитър чист алкохол	2006	0,01 %	800 017
Намалена акцизна ставка за бира, произведена от независими малки пивоварни	2009	0,06 %	3 434 733
Възстановен акциз върху закупен газьол, използван в първично селскостопанско производство	2006 ⁷	1,54 %	83 985 752
Нулева акцизна ставка върху въглищата и кокса при продажба на физически лица	2007	0,04 %	2 063 781
Общо		2,54 %	138 544 266

⁵ През 2020 г. няма възстановена сума за платен акциз върху алкохол и алкохолни напитки при употребата им за медицински цели.

⁶ Данъчната мярка за акциз на природен газ, използван като гориво за отопление за стопански нужди е въведена през 2006 г. със ставка 0 лв. за 1 гигаджаул. През 2012 г. ставката е променена на 0,85 лв. за 1 гигаджаул.

⁷ През годините държавната помощ е била предоставяна и отчитана в различни форми. В периода 2010 г. - 2013 г. мярката е била отменена, след което се възстановява във вид на специален ред за приспадане на акциз срещу ваучери за гориво под формата на държавна помощ за земеделския сектор до м. юни 2016 г., когато е отменена. Мярката продължава да действа като схема за държавна помощ „Специален ред за възстановяване на акциз върху закупен газьол, използван в първично селскостопанско производство“, регламентирана в чл. 47а от Закона за подпомагане на земеделските производители и чл. 45д от Закона за акцизите и данъчните складове, която е със срок на прилагане до 31 декември 2023 г. (чл.47а, ал.2 от ЗПЗП). Общият размер на предоставяната държавна помощ се утвърждава ежегодно със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година.

В сравнение с оценката за 2019 г., сумата на данъчните разходи в тази група спада с 6,5 млн.лв. (4,5 %). Намалението в общата сума на данъчните разходи по акцизите се дължи почти изцяло на двете данъчни мерки „Намалена акцизна ставка за природен газ, използван като моторно гориво и нулева акцизна ставка за природен газ, използван от потребители за битови нужди“ и „Нулева акцизна ставка върху въглищата и кокса при продажба на физически лица“, които намаляват съответно с 3,6 млн. лв. (12,4 %) и 3,0 млн. лв. (59,6 %) спрямо предходната 2019 година.

За 2020 г., както и за 2019 г., с най-голям относителен дял в данъчните разходи по акцизите са следните две данъчни мерки:

- „Възстановен акциз върху закупен газьол, използван в първично селскостопанско производство“ – 60,6 % от общия размер на данъчните разходи по акцизи за 2020 г.;
- „Намалена акцизна ставка за природен газ, използван като моторно гориво и нулева акцизна ставка за природен газ, използван от потребители за битови нужди“ – 18,4 % от общия размер на данъчните разходи по акцизи за 2020 година.

3. Данъчни мерки по корпоративните данъци

Вид данъчна мярка	Година на въвеждане	% от данъчните приходи от корпоративни данъци	Сума (в лева)
Данъчна ставка за данък, удържан за доходи от дивиденди и ликвидационни дялове - 5 %	2007	0,52 %	15 009 545
Освобождаване от облагане на доходите от разпореждане с финансови инструменти, допуснати до търговия на регулиран пазар	2007	X	Данъчният разход не е оценен
Освобождаване от облагане с корпоративен данък на КИС, национални инвестиционни фондове и дружества със специална инвестиционна цел	2007	X	Данъчният разход не е оценен
Освобождаване от облагане с корпоративен данък на Българския червен кръст	2007	X	Данъчният разход не е оценен
Освобождаване от облагане с корпоративен данък и данък върху приходите - висшите училища	2007	X	Данъчният разход не е оценен
Освобождаване от облагане с корпоративен данък и данък върху приходите – БАН, Селскостопанска академия и други	2007	X	Данъчният разход не е оценен
Преотстъпване до 100 на сто от корпоративния данък на предприятия, извършващи производствена дейност в общини с висока безработица	2007	0,33 %	9 516 607

Доклад за данъчните разходи 2020 г.

в т.ч. данъчно облекчение, представляващо минимална помощ		0,10 %	2 735 604
в т.ч. в случаите на държавна помощ за регионално развитие		0,24 %	6 781 004
Преотстъпване до 60 на сто от корпоративния данък на регистрирани земеделски производители	2007	0,94 %	26 872 133
Преотстъпване на корпоративен данък на предприятия, наемащи хора с увреждания	2007	0,04 %	1 063 906
Преотстъпване 50 на сто от корпоративния данък на социални и здравноосигурителни фондове	2007	0,0001 %	4 117
Ускорена данъчна амортизация (100 % годишно) за актив, формиран в резултат на развойна дейност (чл.69 от ЗКПО)	2007	X	Данъчният разход не е оценен
Пренасяне на данъчни загуби	2007	7,30 %	209 034 809
Данъчно признати разходи за дарения	2007	0,17 %	4 834 232
Данъчно облекчение при наемане на безработни лица	2007	X	Данъчният разход не е оценен
Преотстъпване 50 на сто от данъка върху приходите на бюджетни предприятия	2007	0,02 %	590 432
Освобождаване от облагане на социални разходи за ваучери за храна	2007	1,04 %	29 748 812
Ускорена данъчна амортизация (чл. 55, ал. 3 и 6 от ЗКПО)	2007	X	Данъчният разход не е оценен
Данъчно признати разходи за стипендии	2007	0,01 %	283 080
Общо⁸		10,37 %	296 957 673

Като данъчен разход по корпоративните данъци в България е включена данъчната мярка „Пренасяне на данъчни загуби“ като следва да се има предвид, че в някои държави тази мярка е дефинирана като част от данъчния стандарт. Данъчният разход за 2020 г. от мярката „Пренасяне на данъчни загуби“ заема дял от 70,4 % в групата на данъчните разходи по ЗКПО. На годишна база данъчният разход от тази мярка отбелязва ръст от 6,1 % (12,1 млн. лева).

Групата данъчни разходи по корпоративните данъци освен с най-голям брой идентифицирани данъчни разходи се отличава и с високия дял на неоценените разходи – 8 от 20 броя (40 %). Това обстоятелство се дължи на посочената по-горе липса на достъп до необходимата за оценката на даден данъчен разход информация.

⁸ Мярка „Данъчно облекчение при подаване на годишна данъчна декларация и годишен отчет за дейността по електронен път, както и внесен корпоративния данък до 31 март на следващата година, но не повече от 1000 лв.“ е отменена от 1.01.2018 г., като в съответствие с § 48. от ЗКПО, декларациите след 31 декември 2017 г. се подават само по електронен път.

4. Данъчни мерки по данъците върху доходите на физическите лица

Вид данъчна мярка	Година на въвеждане	% от данъчните приходи от данъци върху доходите на физическите лица	Сума (в лева)
Данъчно облекчение за лица с намалена работоспособност ⁹	2007	1,87 %	78 364 526
Данъчно облекчение за лични вноски за осигурителен стаж при пенсиониране ⁹	2007	0,01 %	243 998
Данъчно облекчение за лични вноски за доброволно осигуряване и застраховане ⁹	2007	0,18 %	7 540 737
Данъчно облекчение за дарения ⁹	2007	0,01 %	432 844
Данъчно облекчение за млади семейства	2009	0,02 %	862 784
Данъчно облекчение за деца ^{9,10}	2005	0,15 %	6 369 686
Данъчно облекчение за деца с увреждания ⁹	2015	0,04 %	1 826 792
Данъчни преференции за еднолични търговци (преференции по ЗКПО, които могат да бъдат ползвани от ЕТ)	2007	0,08 %	3 293 455
Данъчни облекчения при прилагане на метод за избягване на двойното данъчно облагане „Освобождаване с прогресия“	От годината на влизане в сила на конкретното СИДДО с приложим метод „Освобождаване с прогресия“	0,29 %	11 977 474
Данъчно облекчение при подаване на годишна данъчна декларация до 31 март на следващата година по електронен път - отстъпка от 5 на сто върху данъка за довносяне по годишната данъчна декларация, но не повече от 500 лв., при условие че лицата нямат подлежащи на	2007	0,06 %	2 398 483

⁹ От 2019 г. обхватът на използваната при оценката на разхода информацията е разширен. Освен лицата, които са подали годишна данъчна декларация по реда на чл. 50 от ЗДДФЛ за 2020 г., са включени и лицата, които са ползвали облекчението чрез основен работодател.

¹⁰ Данъчната мярка е въведена през 2005 г. и е действала до 2008 г., след което е отменена и отново възстановена през 2015 г.

принудително изпълнение публични задължения към момента на подаване на декларацията и данъкът за довносяне е внесен в срок до 31 март			
Преотстъпване на данък върху годишната данъчна основа до 60% на ЕТ регистрирани като земеделски производители	2010	0,35 %	14 776 630
Данъчно облекчение за извършени безкасови плащания	2017	0,004 %	161 886
Общо		3,07 %	128 249 295

Данъчните разходи по данъците върху доходите на физическите лица са в голяма степен свързани с традиционни мерки за постигане на социални цели. В тези разходи с най-висок дял е разходът от данъчното облекчение за лица с намалена работоспособност - 61,1 % от сумата на разходите в групата по ДДФЛ за 2020 година.

Разходите за данъчните облекчения за деца и за деца с увреждания са оценени на база установените в закона размери на тези данъчни облекчения за доходите, придобити през 2020 година.

8.4. Оценка на данъчните разходи по цели

Данъчните разходи са представени в две основни групи, съобразно техните цели – икономическа цел и социална цел. Данъчните разходи с икономическа цел се отнасят за данъчните мерки, насочени към стимулиране на преките чуждестранни инвестиции и иновациите, повишаване на заетостта, развитието на определени региони и икономически отрасли в страната.

Данъчните разходи със социална цел се отнасят за данъчните мерки, насочени към определени категории физически лица.

Цел	Сума (в лева)	% от данъчните приходи
Икономическа цел	553 230 827	1,54 %
Социална цел	153 295 330	0,43 %
Общо	706 526 157	1,97 %

За 2020 г. относителният дял на данъчните разходи с икономическа цел е 78,3 %, съответно, на данъчните разходи със социална цел – 21,7 %, в общия размер на данъчните разходи за 2020 година.

Структура на данъчните разходи за 2020 г.
- по цели

8.5. Оценка на данъчните разходи по икономически отрасли и сектори

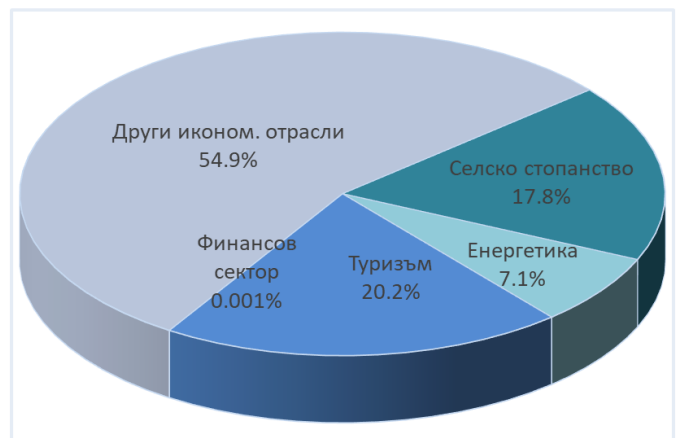
Представено по икономически отрасли и сектори, разпределението на данъчните разходи за 2020 г. е, както следва:

Икономически отрасъл	Сума (в лева)	% от данъчните приходи
Селско стопанство	125 634 515	0,35 %
Енергетика	50 323 764	0,14 %
Туризъм	142 774 924	0,40 %
Финансов сектор	4 118	0,001 %
Други иконом. отрасли	387 788 837	1,08 %
Общо	706 526 157	1,97 %

Забележка: За целите на оценката на данъчните разходи в категория „Други“ са включени няколко икономически отрасли (хранително-вкусова промишленост, фармацевтична промишленост и др.), както и данъчните разходи по общи данъчни мерки (например, „Пренасяне на данъчни загуби“) или по данъчни мерки за регионално развитие и заетост, които от една страна, обхващат значителен брой отрасли, а от друга страна, трудно могат да бъдат индивидуализирани по отделни икономически отрасли (например, „Преотстъпване до 100 на сто от корпоративния данък на предприятия, извършващи производствена дейност в общини с висока безработица“).

Разпределението на данъчните разходи по икономически отрасли и сектори показва, че значителна част от разходите (които могат да бъдат отнесени към конкретен отрасъл) са по мерки, които са насочени към стимулиране на отраслите туризъм (20,2 % от общата сума на оценените данъчни разходи) и селско стопанство (17,8 %). Допълнително към тези отрасли могат да бъдат отнесени и част от разходите в групата „Други икономически отрасли“, доколкото в нея са включени общи данъчни мерки, чието разпределение не е възможно.

Структура на данъчните разходи за 2020 г.
- по отрасли

8.6. Оценка на данъчните разходи по получатели

Данъчните разходи са групирани по две основни категории получатели – юридически лица и физически лица.

Получател	Сума (в лева)	% от данъчните приходи
Юридически лица	521 566 168	1,45 %
Физически лица	184 959 989	0,52 %
Общо	706 526 157	1,97 %

Забележка: За целите на оценката на данъчните разходи в категория „Юридически лица“ са включени местни юридически лица, вкл. неперсонифицирани дружества и чуждестранни лица с място на стопанска дейност в България.

За 2020 г. относителният дял на данъчните разходи, по които получатели са юридически лица, е 73,8 %. и съответно, данъчните разходи с получатели физически лица - 26,2 %, от общия размер на данъчните разходи за 2020 година.

Структура на данъчните разходи за 2020 г.
- по получатели

8.7. Оценка на данъчните мерки с временен характер за справяне с последиците от разпространението на COVID-19 през 2020 г.

Година	Общ размер на данъчните разходи от временни мерки (в лева)	% от БВП	% от данъчните приходи
2020	94 042 031	0,08%	0,26%

През 2020 г. върху данъчните разходи влияние оказаха и въведените временни мерки за преодоляване на кризата вследствие разпространението на COVID-19. На национално ниво, мерките и действията по време на извънредното положение в условията на пандемията COVID-19 и след него, се уреждат от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (обн., ДВ, бр. 28 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 34, 38, 44, 55, 60, 64, 71, 92, 98, 101, 103 и 105 от 2020 г.). В областта на данъчната политика мерките са в подкрепа на бизнеса и заетостта. Ефектът на тези мерки за 2020 г. се изразява в осигуряването на ликвидна подкрепа на предприятията чрез удължаване на сроковете за деклариране и внасяне на данъци в рамките на първото полугодие на 2020 г. при запазване на условията за ползване на отстъпки.

В условията на продължаващата извънредна епидемична обстановка във връзка с разпространението на COVID-19, през 2020 г. бяха приети и допълнителни мерки, свързани с намаляване на ставката за ДДС на определени стоки и услуги от 20% на 9%, прилагане на освобождаване от облагане с мита и ДДС върху вноса на стоки от медицински характер и увеличаване на размера на данъчните облекчения за деца за придобитите през 2021 г. доходи. Тези мерки в областта на данъчната политика, предприети в отговор на COVID-19, оказват влияние върху данъчните приходи за периода 2020-2022 г., респективно върху оценката на данъчните разходи:

Мярка: „Намалена данъчна ставка (9 %) за други стоки и услуги във връзка с COVID-19“

Разширяването на прилагането на намалена данъчна ставка на ДДС в размер 9 на сто е осъществено с допълнение на разпоредбата на чл. 66, ал. 2 от ЗДДС и се отнася за:

1. Доставка на книги на физически носители или извършвана по електронен път или и двете (включително учебници, познавателни книжки и учебни комплекти, детски книги с илюстрации, за рисуване или оцветяване, печатни или ръкописни нотни издания), различни от публикации, които са изцяло или основно предназначени за реклама, и различни от публикации, които са изцяло или основно съставени от видеосъдържание или аудио-музикално съдържание; (в сила от 1.07.2020 г. до 31.12.2021 г. - ДВ, бр. 55 от 2020 г.).

2. Ресторантьорски и кетъринг услуги, които се състоят в доставка на приготвена или неприготвена храна; това не се прилага за ресторантьорски и кетъринг услуги, които се състоят в доставка на спиртни напитки, включително в случаите по чл. 128; (в сила от

1.07.2020 г. до 31.12.2021 г. - ДВ, бр. 55 от 2020 г., изм., бр. 71 от 2020 г., в сила от 1.08.2020 г. до 31.12.2021 г.)

3. Храни, подходящи за бебета или за малки деца по приложение № 4; (в сила от 1.07.2020 г. до 31.12.2021 г. - ДВ, бр. 55 от 2020 г.)

4. Доставка на обща туристическа услуга в случаите по чл. 136, както и екскурзиите, организирани от туристически оператори и туристически агенти със случаен автобусен превоз на пътници; (нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г., в сила от 1.08.2020 г. до 31.12.2021 г.)

5. Доставка на услуга за използване на спортни съоръжения; (нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г., в сила от 1.08.2020 г. до 31.12.2021 г.)

6. Бебешки пелени и подобни бебешки хигиенни артикули по приложение № 4 (в сила от 1.07.2020 г. до 31.12.2021 г. - ДВ, бр. 55 от 2020 г.):

6.1. Адаптирани бебешки млека и прахообразни каши за бебета или за малки деца, попадащи в Код 1901 10 00 по КН на ЕС.

6.2. Хомогенизирани зеленчукови пюрета за бебета или за малки деца в съдове с нетно тегловно съдържание, непревишаващо 250g, попадащи в Код 2005 10 00 по КН на ЕС.

6.3. Хомогенизирани плодови пюрета за бебета или за малки деца в съдове с нетно тегловно съдържание, непревишаващо 250g, попадащи в подпозиция 2007 10 по КН на ЕС.

6.4. Смесени хомогенизирани пюрета от месо, риби, зеленчуци, плодове или ядки за бебета или за малки деца в съдове с нетно тегловно съдържание, непревишаващо 250 g, попадащи в Код 2104 20 00 по КН на ЕС.

6.5. Бебешки пелени, попадащи в Код 9619 00 81 по КН на ЕС.

Видно от посоченото, прилагането на мярката не обхваща цялата 2020 г. За някои стоки оценката на ефекта от прилагането включва шестмесечен период, а за други – периода е пет месеца. Това обстоятелство следва да се има предвид при анализиране на данъчните разходи за следващите периоди на прилагане.

Данъчният разход по мярка „Намалена данъчна ставка (9 %) за други стоки и услуги във връзка с COVID-19“ е оценен в размер на 91 млн. лв. за 2020 година.

Мярка: „Освобождаване от ДДС при внос на стоки с медицински характер“

Прилага се освобождаване от ДДС и мита върху вноса на някои медицински стоки, необходими за борба с последиците от пандемията на COVID-19, в съответствие с Решение 2020/491 от 03.04.2020 г. на Европейската комисия и на основание приетото ПМС № 80 от 23.04.2020 г., с което е допълнено ПМС № 75 от 2007 г. Срокът на прилагане на мярката последователно беше удължаван като към момента на изготвяне на настоящия доклад освобождаването при внос на стоки от одобрения списък е от 30 януари 2020 г. до 31 декември 2021 г. Допустими за освобождаване от ДДС са стоките, внесени от държавни организации. Във връзка с тази мярка, в доклада за 2020 г. е оценен данъчен разход по ДДС.

Данъчният разход за приходите от ДДС при внос на стоки с медицински характер, съгласно одобрен списък и внесени от държавни организации, които са необходими за борбата с последиците от пандемията от COVID-19 през 2020 г., в съответствие с ПМС № 80

от 23.04.2020 г., ПМС № 400 от 18.06.2020 г., ПМС №237 от 27.08.2020 г. и ПМС 332 от 26.11.2020 г. за 2020 г. се оценява на 3,10 млн. лева.

Данъчни разходи по ДДС от мерки с временен характер

Вид данъчна мярка	Година на въвеждане	% от данъчните приходи от ДДС	Сума (в лева)
Освобождаване от ДДС при внос на стоки с медицински характер	2020	0,03 %	3 056 211
Намалена данъчна ставка (9 %) за други стоки и услуги във връзка с COVID-19	2020	0,83 %	90 985 820
Общо		0,85 %	94 042 031

Други мерки за справяне с последиците от разпространението на COVID-19, с ефект върху бюджетните приходи:

Във връзка с предложението на Европейската комисия от 28.10.2020 г. за въвеждане на облекчения от задълженията за ДДС на доставките на диагностични комплекти и ваксини срещу вируса, са приети изменения в ЗДДС, в сила от 01.01.2021 г. (Чл.36б и чл.64а от ЗДДС), за освобождаване с право на приспадане на данъчен кредит (т.е. чрез прилагане на нулева ставка на данъка) на следните доставки, облагаеми на територията на страната:

1. Доставката на ваксини срещу COVID-19 и услугите, пряко свързани с тези ваксини;
2. Доставката на медицински изделия за инвитро диагностика на COVID-19 и услугите, пряко свързани с тези изделия. В обхвата на тези освобождаването влизат и вътреобщностните придобивания (покупки от други държави-членки на ЕС). Облекченията са с временен характер и ще се прилагат до 31 декември 2022 г. Като данъчен разход тази мярка ще се прояви през 2021 г. и 2022 г.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г. е направена промяна, свързана с увеличаване на размера на данъчните облекчения за деца за придобитите през 2021 г. доходи. За данъчното облекчение за деца по чл. 22в от ЗДДФЛ от сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 от ЗДДФЛ се приспадат следните суми: 4 500 лв. – при едно ненавършило пълнолетие дете; 9 000 лв. – при две ненавършили пълнолетие деца; 13 500 лв. – при три и повече ненавършили пълнолетие деца. Увеличен е и размерът на данъчното облекчение за деца с увреждания по чл. 22г от ЗДДФЛ, като сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 от ЗДДФЛ се намалява 9 000 лв. за отглеждане на дете с 50 и с над 50 на сто вид и степен на увреждане, определени с влязло в сила решение на компетентен орган. Тази мярка също ще намери отражение при отчитане на данъчните разходи за 2021 г. и 2022 година.

IX. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ПРОЦЕСА ПО ИЗГОТВЯНЕ НА ДОКЛАД ЗА ДАНЪЧНИТЕ РАЗХОДИ

- Периодичен преглед и оценка на данъчните разходи – изготвяне на ежегоден Доклад за данъчните разходи;
- Анализ на необходимата информация и източници на информация за изготвяне на оценка на данъчните разходи;
- Намаляване на дела на неоценените данъчни разходи;
- Актуализиране на Доклада за данъчните разходи за минал период при възможност за ревизиране на оценките или остойностяване на неоценен данъчен разход;
- Изготвяне на оценка на ефективността на данъчните разходи;
- Изготвяне на предварителна оценка “разходи-ползи” при въвеждане на бъдещи данъчни разходи;
- Изготвяне на краткосрочни и средносрочни прогнози за стойността на данъчните разходи.

X. ИЗВОДИ И ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Българската данъчна система предлага сравнително малко на брой данъчни разходи. Основно данъчните разходи са насочени към стимулиране на икономическото развитие и растеж чрез насърчаване на инвестициите, иновациите и заетостта.

От доклада е видно, че една част от данъчните разходи, свързана с данъчните преференции по корпоративните данъци, не се оценяват поради липса на информация. В тази връзка продължава да се предприемат необходимите действия за намаляване дела на неоценените разходи, без това да увеличава административната тежест и разходите на данъчно задължените лица.

Не на последно място следва да се отбележи, че за част от мерките на данъчните разходи, въведени преди няколко години, следва да бъде проведено по-задълбочено проучване, което да даде отговори на въпроса в каква степен са ефективни и доколко е оправдано по-нататъшното им действие в настоящата им форма.

За повече информация:

Дирекция „Данъчна политика“

Министерство на финансите